

ประเทศไทย

รายงานของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลสำหรับการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย รอบที่ 3 ภายใต้กลไก **UNIVERSAL PERIODIC REVIEW (UPR)** สมัยประชุมที่ 39 ของคณะทำงานตามกลไก UPR (1-13 พฤศจิกายน 2564)

การติดตามผลหลังการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยรอบที่ 2

1. ภายหลังจากการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยรอบ 2 เมื่อปีพ.ศ. 2559 ประเทศไทยได้ยอมรับข้อเสนอแนะจากประเทศต่างๆ ทั้งหมด 187 จาก 249 ข้อ¹ แต่ไม่รวมถึงขั้นตอนในระยะยาวเพื่อแก้ไขความอ่อนแอในการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งยังคงเป็นปัญหาอยู่ ที่ผ่านมายังไม่มีการปฏิบัติตามพันธกิจที่จะหาทางป้องกันและลงโทษการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงอย่างเป็นผล² รวมทั้งขั้นตอนการดำเนินงานไปสู่การยกเลิกโทษประหารชีวิต การออกกฎหมายเพื่อห้ามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย³ รัฐไม่ได้ใช้มาตรการอย่างเพียงพอเพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุม⁴ และการแสดงออก⁵ และประกันว่ากฎหมายจะต้องสะท้อนถึงพันธกรณีของตน
2. ทว่าการไม่ได้ดำเนินการตามมาตรการใหม่ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกรอบการดูแลด้านผู้ลี้ภัย⁶ ในปัจจุบันยังไม่มีกำหนดนิยามคำว่า “ผู้ลี้ภัย” ที่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งในระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายในประเทศ
3. รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน⁷
4. ยังไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพิจารณา หรือให้สัตยาบันรับรองกฎบัตรรวมทั้งพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน⁸ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR)⁹ ทว่าการยังไม่ได้ดำเนินการตามคำเชิญของกลไกพิเศษ
5. เป็นที่น่าเสียดายว่า ประเทศไทยปฏิเสธข้อเสนอแนะให้ยุติการผลักดันเรือกลับสู่ทะเลของผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัย¹⁰ และการแก้ไขเพิ่มเติมหรือทบทวนกฎหมายบางฉบับ ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับพันธกรณีตามสนธิสัญญาว่าด้วยเสรีภาพด้านการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบ¹¹ ซึ่งยังคงเป็นปัญหาและต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วน

กรอบสิทธิมนุษยชนระดับชาติ

รัฐธรรมนูญ

6. รัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ของประเทศไทย¹² มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนมีนาคม 2560 ภายหลังจากทำประชามติ ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างที่มีการเอาผิดทางอาญาอย่างต่อเนื่องกับผู้แสดงความเห็นต่างอย่างสงบ เพื่อปิดปากผู้วิพากษ์วิจารณ์¹³ รัฐธรรมนูญพ.ศ. 2560 กำหนดให้มีระบบการเลือกตั้งที่แตกต่าง

และมีเป้าหมายเพื่อทำให้พรรคการเมืองฝ่ายค้านอ่อนแอ

กฎหมายที่บังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน อำนาจด้านความมั่นคงและพระราชกำหนดการบริหารราชการ

7. พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457¹⁴ พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551¹⁵ และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548¹⁶ ให้อำนาจกองกำลังความมั่นคงอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านการจับกุม การควบคุมตัวโดยพลการที่ไม่มีหมายศาล การเซ็นเซอร์ และการสอดแนม โดยไม่มีการกำกับดูแลของศาลอย่างเพียงพอ กฎหมายที่บังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินยังคงมีการประกาศใช้อย่างต่อเนื่องในจังหวัดชายแดนใต้ นับตั้งแต่ปี 2548 และมีการขยายเวลาการบังคับใช้เป็นช่วง ๆ เพื่อประกาศใช้ทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจเหล่านี้ เพื่อจำกัดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ และการกำหนดมาตรการการลงโทษทั้งทางอาญาและการลงโทษปรับ
8. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้ขยายบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ที่อยู่ภายใต้การนำของกองทัพในด้านการบริหารจัดการความมั่นคงภายในประเทศ และได้ขยายขอบเขตการดำเนินงานของหน่วยงานให้ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบที่กว้างขวางต่อการสมานฉันท์และความมั่นคงภายนอกประเทศ¹⁷
9. ทางการยังคงบังคับใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558¹⁸; 23/2558¹⁹ และ 13/2559 ซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารในการตรวจค้นและควบคุมตัวบุคคลโดยไม่มีหมายจากศาล อีกทั้งยังให้อยู่ในสถานที่ควบคุมตัวอย่างไม่เป็นทางการ และไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล รวมถึงผู้ต้องสงสัยในคดียาเสพติดด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)/คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

10. การแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 (กสม.) และกฎหมายที่บังคับใช้ในการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)²⁰ ลดทอนหน้าที่และความเป็นอิสระของทั้งสองหน่วยงาน นอกจากมอบหมายให้กสม. สอดสวน “รายงานที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม” เกี่ยวกับรัฐบาลที่เผยแพร่โดยองค์การภาคประชาสังคมพรม.ฯ นี้ยังลดขนาดและขอบเขตของหน่วยงาน อีกทั้งยังตัดอำนาจในการแทรกแซงคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล อำนาจในการฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลปกครอง และอำนาจในการร่วมสอบสวนกับองค์การภาคประชาสังคม อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของกสม. ยังคงต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่ระบุในหลักการปารีส²¹ ทั้งในแง่ความโปร่งใสและความเป็นอิสระ

กฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การชุมนุม การสมาคม และความเป็นส่วนตัว

11. ข้อกฎหมายที่จำกัดสิทธิและให้อำนาจอย่างกว้างขวางหรือมีเนื้อหาทำนอง ซึ่งมักไม่ตอบสนองต่อหลักการว่าด้วยความจำเป็น ความได้สัดส่วน และความถูกต้องตามกฎหมาย ให้อำนาจกับหน่วยงานในการใช้ดุลพินิจเพื่อจำกัดอย่างไม่เหมาะสม และลงโทษอย่างไม่ได้สัดส่วนต่อการใช้สิทธิเหล่านี้ โดยอ้างความจำเป็นเพื่อปกป้องความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของสาธารณะและชื่อเสียง
12. ข้อบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ²² กำหนดให้มีบทลงโทษทางอาญาและ/หรือการลงโทษปรับ รวมทั้งการลงโทษจำคุกที่นานถึง 15 ปี สำหรับการใช้เสรีภาพในการแสดงออก ข้อบัญญัติตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ขัดขวางการใช้สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ โดยกำหนดบทลงโทษหากไม่แจ้งการชุมนุมล่วงหน้ากับหน่วยงานผู้รับแจ้ง
13. พระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2559, พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562²³ และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562²⁴ ให้อำนาจเจ้าพนักงาน²⁵ อย่างกว้างขวางในการสั่งปิดกั้น การสอดแนมและการเซ็นเซอร์ข้อมูลออนไลน์อย่างกว้างขวาง โดยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นกลาง ปราศจากความโปร่งใส หรือไม่มีกลไกกำกับดูแลอย่างเพียงพอ รวมทั้งยังกำหนดให้บริษัทเอกชนต้องลบหรือจำกัดการเข้าถึงเนื้อหาในแพลตฟอร์มของตน ไม่เช่นนั้นอาจถูกดำเนินคดี
14. มาตรา 161/1²⁶ และ 165/2²⁷ ของประมวลกฎหมายอาญา ได้ถูกประกาศใช้เพื่อป้องกันการคุกคามด้วยกฎหมายต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และให้อำนาจศาลในการยกฟ้องคดีที่ไม่ได้เป็นการฟ้องโดยสุจริตของเอกชน รวมทั้งให้ศาลรับฟังข้อโต้แย้งทั้งทางกฎหมายและหลักฐานในขั้นตอนการฟ้องคดี

การทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

15. กฎหมายว่าด้วยการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายซึ่งได้รับการเสนอเมื่อปี 2554 ยังคงเป็นเพียงร่างกฎหมายต่อไป ร่างกฎหมายนี้ยังเต็มไปด้วยข้อบกพร่อง รวมทั้งการไม่มีข้อบัญญัติเพื่อยามการทรมานที่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ การห้ามการส่งกลับ และการจัดให้มีมาตรการป้องกันอย่างเป็นผลเพื่อไม่ให้เกิดการบังคับให้สูญหาย และการกำหนดให้เป็นความผิดที่มีลักษณะต่อเนื่อง
16. คณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกกระทำการทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ' ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2560 ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี²⁸ แต่ที่ผ่านมายังไม่มีรายงานต่อสาธารณะ หรือแจ้งให้ผู้เสียหายและครอบครัวทราบถึงความคืบหน้าในการสอบสวน สิทธิของญาติและผู้เสียหายในการขอรับการเยียวยาจากการถูกละเมิดของกองกำลังความมั่นคง อีกทั้งยังคงถูกจำกัดด้วยข้อบัญญัติด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา (The Military Procedure Code) ²⁹

โทษประหารชีวิต

17. มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษเมื่อปี 2560 เพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ อย่างไรก็ตาม ในปี 2562 ทางกรมได้ขยายความผิดเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต ซึ่งยังคงมีผลบังคับใช้ต่อฐานความผิดที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่เป็น “อาชญากรรมร้ายแรงที่สุด” ตามกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ³⁰

ผู้ลี้ภัย

18. ทางกรมได้ออกมาตรการเพื่อให้สถานในการคุ้มครองบุคคล ที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองระหว่างประเทศ มาตรการเหล่านี้ไม่ได้นิยามคำว่า “ผู้ลี้ภัย” อย่างสอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ มาตรการเหล่านี้ไม่ได้ให้หลักประกันอย่างเพียงพอ เพื่อป้องกันการส่งกลับ เนื่องจากยังอนุญาตให้มีการส่งกลับบุคคลที่ต้องการการคุ้มครองไปยังประเทศอื่น ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐที่ไม่มีการนิยามอย่างชัดเจน และไม่อนุญาตให้มีการใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งการวินิจฉัยเกี่ยวกับสถานะของการคุ้มครอง พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 อนุญาตให้มีการควบคุมตัวโดยพลการโดยไม่มีเวลากำหนดต่อผู้อพยพและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยที่ไม่มีเอกสาร

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่

19. เจ้าหน้าที่ยังคงดำเนินงานตามแผนเพื่อการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง ก่อนจะมีการเลือกตั้งในปี 2562 ท่ามกลางการปราบปรามด้านสิทธิมนุษยชน รัฐบาลได้ตอบโต้ด้วยการละเมิดอย่างกว้างขวางต่อสิทธิในการสมาคม การชุมนุมอย่างสงบ และการแสดงออก ต่อทั้งผู้ที่ต่อต้านนโยบายของรัฐ รวมทั้งผู้ที่เรียกร้องการปฏิรูป อย่างการเคลื่อนไหวโดยสงบที่มีแกนนำเป็นเยาวชน
20. ทางกรมได้เพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการสอดแนม และการปิดกั้นโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการใช้อำนาจอย่างเป็นทางการตามอำนาจการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการขยายอำนาจของกองกำลังความมั่นคงในการควบคุมตัว ปิดกั้นการเข้าถึงการกำกับดูแลของศาล ทำลายกระบวนการที่ควรเป็นไปตามกฎหมาย และเพิ่มการจำกัดด้านสิทธิมนุษยชนอย่างไม่เหมาะสม

ความเป็นอิสระของศาล

21. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแสดงความกังวลด้านการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมในคดีที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต เนื่องจากมีความพยายามแทรกแซงเพื่อกดดันให้ผู้พิพากษามีคำสั่งว่าจำเลยในคดีที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิตมีความผิด และการแทรกแซงต่อความเห็นของผู้พิพากษาที่ไม่รับฟังพยานหลักฐานเนื่องจากจำเลยถูกควบคุมตัวตามกฎหมายในสถานการณ์ฉุกเฉิน³¹

โทษประหารชีวิต

22. แม้มีการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำนวนมาก แต่ศาลยังคงกำหนดโทษประหารชีวิตในคดีฆ่าคนตาย โดยเจตนาและคดียาเสพติด ในเดือนมิถุนายน 2561 ทางการได้ประหารชีวิตชายวัย 26 ปี ที่มีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยอุกฉกรรจ์ นับเป็นการประหารชีวิตครั้งแรกของประเทศในรอบเกือบเก้าปี³²

การทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

23. ยังคงมีการบันทึกข้อมูลการทรมานที่เกิดขึ้นระหว่างการควบคุมตัวของทหารและตำรวจ รวมทั้งในบริบทของการสอบปากคำผู้ต้องสงสัยในคดียาเสพติดและก่อความไม่สงบ³³ ในระหว่างการฝึกทหารเกณฑ์ ครุฝึกได้สั่งลงโทษทหารเกณฑ์ ทำให้เกิดความเจ็บปวดและความทรมาน ถึงขั้นเป็นการทรมาน³⁴ มีรายงานการเสียชีวิตของทหารเกณฑ์ในค่ายทหาร ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากช็อกกล่าวหาว่ามีการทรมาน³⁵
24. ทางการได้ควบคุมตัวบุคคลโดยไม่ให้ติดต่อกับโลกภายนอก ส่งผลให้เขาหายตัวไปเป็นการชั่วคราว ยังคงมีรายงานกรณีที่น่าจะเป็นการบังคับบุคคลให้สูญหายต่อไป

การลายนวลพันผิด

25. ทางการมักไม่ดำเนินการสอบสวนโดยทันที รอบด้าน เป็นอิสระ และเป็นผล เมื่อเกิดเหตุการณ์ทรมาน การสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย และการใช้กำลังร้ายแรงเกินขอบเขตและไม่จำเป็น และไม่นำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แม้ว่าทางการได้จัดทำกลไกชั่วคราวเพื่อรับข้อร้องเรียน แต่เจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งข้อมูลให้ผู้เสียหายทราบถึงความคืบหน้า วิธีการ และผลการสอบสวน และไม่ได้ชี้แจงความจริงอย่างเปิดเผยต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ
26. ทางการยังไม่ได้สอบสวนหรือจัดให้มีการสอบสวนโดยทันที และให้การเยียวยาอย่างมีประสิทธิภาพ กรณีที่มีการโจมตีด้วยความรุนแรงและถึงชีวิตของคนร้ายไม่ทราบฝ่ายต่อผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างเปิดเผย ทั้งที่ยังอยู่ในประเทศไทยและที่ลี้ภัย ผู้วิจารณ์รัฐบาลต้องเผชิญกับการโจมตีอย่างรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำอีกทั้งทางร่างกายต่อทรัพย์สิน โดยมักเกิดขึ้นในช่วงเดียวกับที่มีแผนจัดการชุมนุมอย่างสงบเพื่อต่อต้านรัฐบาล³⁶
27. นักกิจกรรมเพื่อประชาธิปไตยแก่คนที่ลี้ภัยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ถูกลักพาตัว และอาจถูกบังคับให้สูญหาย โดยบุคคลไม่ทราบฝ่าย ซึ่งดูเหมือนมีความเชื่อมโยงกับการแสดงความเห็นต่อสาธารณะของพวกเขาเกี่ยวกับรัฐบาลและสถาบันพระมหากษัตริย์³⁷

การปราบปรามผู้เห็นต่าง

28. ทางการมีเป้าหมายเพื่อจัดการอย่างกว้างขวางโดยใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งเด็กและเยาวชน เพียงเพราะการใช้สิทธิมนุษยชนของตนเอง ผู้ที่ถูกดำเนินคดีในข้อหาตามมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการหมิ่นประมาทกษัตริย์ ถูกปฏิเสธสิทธิที่จะได้รับการพิจารณา

คดีอย่างเปิดเผย และถูกตัดสินจำคุกเป็นเวลานาน³⁸ บ่อยครั้งที่พวกเขาถูกควบคุมตัวโดยพลการเป็นเวลานานระหว่างรอการพิจารณาคดีเนื่องจากไม่ได้รับการประกันตัว³⁹

29. นับแต่การทบทวนรอบที่สอง เมื่อปี 2559 ทางกำหนดเป้าหมายที่จะจัดการกับบุคคล โดยการดำเนินคดีอาญาหลายร้อยคดีทั้งในข้อหาข่มขู่ปลุกปั่น หมิ่นประมาทกษัตริย์ ความผิดทางคอมพิวเตอร์ การละเมิดการชุมนุมสาธารณะ และการละเมิดกฎหมายหรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน นอกจากการตั้งข้อหาที่มีแรงจูงใจทางการเมืองกับนักการเมืองฝ่ายค้านแล้ว ทางการยังได้สั่งยุบพรรคการเมือง และตัดสิทธิการลงสมัครรับเลือกตั้งของบุคคล⁴⁰ ศาล หน่วยงานภาครัฐ และบริษัทกำหนดเป้าหมายเป็นบุคคลที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของตน และรายงานข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการทรมาน และการปฏิบัติมิชอบ โดยมีการตั้งข้อหาทางอาญากับพวกเขาตามกฎหมายหมิ่นประมาทและการละเมิดอำนาจศาล
30. ดำรวจสั่งห้ามและใช้กำลังสลายการชุมนุมอย่างสงบ โดยในหลายครั้งได้ใช้กำลังอย่างไม่จำเป็นเกินขอบเขตหรือไม่ได้สัดส่วนและมีการใช้อาวุธที่รุนแรงถึงชีวิตน้อยกว่า⁴¹ โรงเรียนและมหาวิทยาลัยได้คุกคามและข่มขู่นักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งเด็ก โดยกำหนดบทลงโทษด้านการศึกษาเพียงเพราะเข้าร่วมการชุมนุมอย่างสงบ เยาวชนรวมทั้งเด็กที่เข้าร่วมในการชุมนุมถูกควบคุมตัวตามกฎหมายที่บังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน และเข้าสู่กระบวนการทางอาญาในข้อหาตามมาตรา 112 และ 116 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน นักศึกษาและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีอาญา ให้ข้อมูลว่ายังถูกปิดกั้นด้านการศึกษาเพิ่มเติม⁴² โดยเฉพาะการไม่ได้รับการประกันตัว ไม่มีโอกาสในการทำงาน⁴³ และการปิดกั้นสิทธิในเสรีภาพการสมาคม⁴⁴
31. เจ้าหน้าที่ยังใช้มาตรการที่เลือกปฏิบัติ เพื่อเซ็นเซอร์การแสดงความคิดเห็นทางออนไลน์และกิจการกระจายเสียง รวมทั้งการกำหนดให้ผู้ใช้งาน สื่อ และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตลบข้อมูลที่โพสต์ ทั้งยังมีการควบคุมตัวบุคคลอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการควบคุมตัวนักศึกษาโดยไม่มีหมายจากศาล หรือไม่สอดคล้องกับกระบวนการที่ควรเป็นไปตามกฎหมาย อันเนื่องมาจากการโพสต์ข้อมูลในโซเชียลมีเดีย และมีการบังคับให้ลบโพสต์ข้อความวิพากษ์วิจารณ์⁴⁵

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

32. เจ้าหน้าที่ของรัฐ บริษัท และบุคคลไม่ทราบฝ่าย ได้กำหนดเป้าหมายเป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ทำงานประเด็นเรื่องที่ดิน ผู้ที่ทำงานด้านชนพื้นเมืองและชุมชน⁴⁶ รวมทั้งสหภาพแรงงาน⁴⁷ นักศึกษาที่ทำกิจกรรมเรียกร้องประชาธิปไตย โดยมีการโจมตีพวกเขาอย่างรุนแรง⁴⁸ มีการลักพาตัว⁴⁹ ควบคุมตัวโดยพลการ⁵⁰ คุกคามด้วยกระบวนการทางกฎหมาย⁵¹ คุกคามและข่มขู่ รวมทั้งมีการใช้ปฏิบัติการข่าวสารหรือ Information Operation (IO) จากงบประมาณของรัฐ เพื่อทำลายชื่อเสียงของพวกเขาทางออนไลน์ ดำรวจยังได้คุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เป็นเยาวชน โดยมีเป้าหมายเป็นครอบครัวและโรงเรียนของพวกเขา⁵²

33. แม้จะมีการกำหนดข้อบัญญัติให้สามารถยกฟ้องคดี กรณีที่เป็นการแสดงความเห็นโดยสุจริต และเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะของเอกชน นักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังคงต้องเผชิญกับการฟ้องคดีเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขัดขวางการมีส่วนร่วมของสาธารณะในหลายรูปแบบของการฟ้องคดีหมิ่นประมาท ทั้งทางแพ่งและอาญาโดยบริษัท
34. การทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนต้องเผชิญกับอุปสรรค เนื่องจากการแก้ไขข้อกำหนดตามกฎหมายเกี่ยวกับการปรึกษาหารือกับชุมชน กรณีที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในพื้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจ และการฟ้องคดีต่อบุคคลที่ไม่มีเจตนาที่ผิดโดยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป่าไม้และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ⁵³ ทางมายังคงไม่สามารถให้การเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดอย่างร้ายแรงต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และมีความล่าช้าของหน่วยงานพิเศษในการทำหน้าที่สอบสวน และแจ้งให้ครอบครัวทราบถึงความคืบหน้าของการสอบสวน⁵⁴ ยกตัวอย่างเช่น พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องหลายคดี ยกเว้นเพียงคดีเดียว ของเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมตัวพอละจี รักจงเจริญ” หรือ “บิลลี่” ก่อนที่จะหายตัวไปเมื่อเดือนเมษายน 2557 โดยอ้างว่าขาดหลักฐานเกี่ยวกับการเสียชีวิตของเขา แม้จะมีการค้นพบเต้ากระดูกของเขาก็ตาม⁵⁵

ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ

35. ทางมายังคงกักตัวผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และผู้อพยพที่ไม่มีเอกสารโดยไม่มีเวลากำหนด ในศูนย์กักตัวคนต่างด้าวที่มีสภาพเลวร้าย รวมทั้งชายชาวอุยกูร์⁵⁶ ทางมายังได้ละเมิดหลักการห้ามส่งกลับ โดยมี การใช้กำลังบังคับส่งตัวบุคคลไปยังสถานที่ที่เสี่ยงจะถูกประหารชีวิต⁵⁷ รวมทั้งกรณีผู้ลี้ภัยจากกัมพูชา⁵⁸ ผู้ลี้ภัยชาวเวียดนาม⁵⁹ และลาว⁶⁰ ซึ่งได้หายตัวไประหว่างที่อยู่ในประเทศไทย
36. ประเทศไทยไม่อนุญาตให้เรือเข้าฝั่งได้อย่างปลอดภัย รวมทั้งเรือของผู้ที่อยู่ในสภาพที่เสี่ยงภัย และยังคงใช้นโยบาย “ผลักดันและส่งต่อ” หรือการผลักดันเรือออกไป แม้มีความเสี่ยงอย่างมากที่จะเกิดการสูญเสียชีวิตและการปฏิบัติมิชอบบนเรือ⁶¹

ข้อเสนอแนะของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย เพื่อปฏิบัติการของหน่วยงานรัฐที่เข้าสู่กระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย รอบที่ 3

โทษประหารชีวิต

- จัดทำความตกลงชั่วคราวเพื่อยุติการบังคับใช้โทษประหารชีวิต ให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และออกกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต
- ประกันให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากลอย่างเข้มงวดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและการไต่สวนคดีที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต

อำนาจและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

- ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ.ที่ 3/2558; 23/2558 และ 13/2559
- แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่บังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินและกฎอัยการศึก ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับพันธกรณีตามสนธิสัญญาว่าด้วยการควบคุมตัว โดยให้พิจารณาความเห็นทั่วไปที่ 35 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิที่จะมีอิสระภาพ
- ประกันว่ามาตรการกักขังที่นำมาใช้และมาตรการที่หลีกเลี่ยงการปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉินตามพันธกรณีด้านสิทธิ เป็นไปตามข้อกำหนดในแง่ของการแจ้งเตือนข้อมูล ความถูกต้องตามกฎหมาย ความจำเป็นและความได้สัดส่วน และกำหนดให้มีกลไกตรวจสอบที่เป็นอิสระ เพื่อติดตามและรายงานข้อมูลของมาตรการที่นำมาใช้
- แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประกันการให้อำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดในหลักการปารีส

การทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

- ประกาศใช้กฎหมายเพื่อเอาผิดทางอาญากับการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย และการบังคับบุคคลให้สูญหาย โดยสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาตามพันธกรณีของสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเพื่อให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน
- ให้ทำการสอบสวนโดยทันที รอบด้าน เป็นอิสระ และเป็นผล เมื่อมีข้อกล่าวอ้างว่าเกิดการละเมิดและการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนทุก และให้นำตัวผู้ต้องสงสัยเข้าสู่การพิจารณาของศาลพลเรือนที่มีกระบวนการสอดคล้องตามมาตรฐานความเป็นธรรมระหว่างประเทศ
- ประกันว่าบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิ ได้ทราบถึงความคืบหน้าและผลการสอบสวน ได้รับการเยียวยาและการชดเชยอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งค่าชดเชยที่เพียงพอ การชดใช้ ความพึงพอใจ และหลักประกันว่าจะไม่เกิดการละเมิดซ้ำอีก รวมถึงการประกาศความจริงต่อสาธารณะ เกี่ยวกับชะตากรรมและที่อยู่ของเหยื่อการบังคับให้สูญหาย
- ขจัดอุปสรรคเชิงขั้นตอนใดๆ ที่ขัดขวางไม่ให้ผู้เสียหายจากการถูกละเมิดและการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชน สามารถเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรมและได้รับการเยียวยาอย่างเป็นผล รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรม (The Military Procedure Code)
- กำหนดข้อห้ามตามกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักการไม่ส่งกลับ เพื่อประกันไม่ให้มีการใช้กำลังส่งตัวบุคคลกลับไปยังประเทศ หรือดินแดนที่มีความเสี่ยงว่าจะได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต
- ดำเนินการตามขั้นตอนโดยทันทีเพื่อให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 1 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR)

การปราบปรามผู้เห็นต่าง

- ให้ยกเลิกการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงโดยทันทีและอย่างไม่มีเงื่อนไข ต่อบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนของตนเอง รวมทั้งสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ
- กำหนดแนวปฏิบัติให้หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนตระหนักถึงหน้าที่ในการให้ความคุ้มครอง และปฏิบัติให้เป็นผลซึ่งสิทธิในเสรีภาพด้านการแสดงออก การชุมนุมอย่างสงบ และการสมาคม โดยให้ความสำคัญอย่างเต็มที่กับความเห็นทั่วไปที่ 34 ว่าด้วยเสรีภาพด้านการแสดงออกและความเห็น และความเห็นทั่วไปที่ 37 ว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รวมทั้งประกันไม่ให้มีการควบคุมตัวบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนของตนเอง
- แก้ไขเพิ่มเติมแนวปฏิบัติในการควบคุมการชุมนุมให้สอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และประกาศเพื่อให้สาธารณชนเข้าถึงข้อมูลนี้ได้
- ประกันว่า ข้อกำหนดตามกฎหมายเพื่อจำกัดการแสดงออกการชุมนุมอย่างสงบ และความเป็นส่วนตัว ต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดว่าด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย ความจำเป็น และความได้สัดส่วน และกำหนดให้กฎหมายในประเทศต้องสอดคล้องกับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ กฎหมายว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาล และมาตรา 112, 116, 238 และ 326 ของประมวลกฎหมายอาญา

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- จัดทำและออกกฎหมายเพื่อป้องกันกรณีการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์หรือการฟ้องปิดปาก

ผู้ลี้ภัย

- ให้สถานะทางกฎหมายแก่ผู้ลี้ภัย รวมถึงกำหนดนิยามของผู้ลี้ภัยในกลไกการคัดกรองให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ อนุญาตให้มีกระบวนการประเมินผลเป็นรายบุคคล และให้มีสิทธิการอุทธรณ์
- บังคับใช้ข้อห้ามการส่งกลับทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติ ประกันว่าบุคคลที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองระหว่างประเทศ จะไม่ถูกส่งกลับไปยังประเทศที่เสี่ยงจะได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต และไม่ส่งบุคคลไปยังดินแดนอื่นโดยไม่ได้มีการประเมินความเสี่ยงของการถูกส่งกลับนั้น
- กำหนดขั้นตอนการให้เรือเข้าฝั่งอย่างเป็นทางการ เพื่อประกันว่าบุคคลที่เดินทางมาถึงจากทางทะเล จะได้รับการคุ้มครองจากการประหารชีวิตที่อาจเกิดขึ้นได้

- แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง เพื่อป้องกันการกักตัวผู้ลี้ภัยและผู้อพยพที่ไม่มีเอกสารโดยไม่มีเวลากำหนดและให้ใช้ทางเลือกอื่นนอกจากการกักตัว

ภาคผนวก

เอกสารสำคัญของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลประกอบการส่งมอบรายงานนี้

- “มีคนจับตาดูอยู่จริงๆ: ข้อจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกออนไลน์ในประเทศไทย”, (Index: ASA 39/2157/2020), <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/2157/2020/en>
- “เราก็คือแค่ของเล่นเขา” การละเมิดทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศต่อทหารเกณฑ์ในกองทัพไทย” (Index: ASA 39/1995/2020), 20 มีนาคม 253, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/1995/2020/en/>
- ประเทศไทย: 9 ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง, (Index: ASA 39/9939/2019), 4 มีนาคม 2562, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/9939/2019/en/>
- “สืบก็ทะเล คอกก็ทะเล”, นโยบายด้านผู้ลี้ภัยและการละเมิดหลักการไม่ส่งกลับของประเทศไทย (Index: ASA 39/7031/2560), 28 กันยายน 2560, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/7031/2560/en/>
- “พวกเขาไม่สามารถทำให้เราเงียบได้”: เมื่อนักกิจกรรม นักปกป้องสิทธิมนุษยชน และบุคคลอื่นในประเทศไทยโดนเอาผิดทางอาญา” (Index: ASA 39/5514/2560), 8 กุมภาพันธ์ 2560, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/5514/2560/en/>
- ประเทศไทย: การเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Index: ASA 39/5624/2560), 7 กุมภาพันธ์ 2560, <https://www.amnesty.org/en/documents/ASA39/5624/2560/en/>
- “บังคับให้มันพูดให้ได้ภายในพรุ่งนี้: การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายภายในประเทศไทย” (Index: ASA 39/4747/2559), 28 กันยายน 2559, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/4747/2559/en/>

¹ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ รายงานของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนในสมัยประชุมที่ 33, UN Doc. A/HRC/33/2, ย่อหน้า 800-801

² รายงานของคณะทำงานตามกระบวนการทบทวนสิทธิมนุษยชน Universal Periodic Review: ประเทศไทย, UN Doc A/HRC/33/16, ข้อเสนอนะ 158.76 (นิวซีแลนด์)

³ A/HRC/33/16, ข้อเสนอนะ 158.11 (โรมาเนีย) และ 158.12 (สเปน)

⁴ A/HRC/33/16, 159.58 (สวีเดน); 158.130 (สาธารณรัฐเช็ก), 158.131 (กัวเตมาลา); 158.132 (ญี่ปุ่น); 158.133 และ 158.134 (สาธารณรัฐเกาหลี), 158.136 (ชิลี); 158.137 (ฝรั่งเศส); และ 158.142 (โคลอมเบีย)

⁵ A/HRC/33/16, ข้อเสนอนะ 158.135 (อัลเบเนีย)

- ⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ประเทศไทย: ประกันว่าจะเปรียบเทียบผู้ลี้ภัยฉบับใหม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ*, 12 พฤศจิกายน 2562, <https://www.amnesty.or.th/en/latest/news/754/>; ประเทศไทย: *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักร และไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิสำเนาได้ พ.ศ. 2562* [ประเทศไทย], 25 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.refworld.org/docid/5e675a774.html>
- ⁷ A/HRC/33/16, ข้อเสนอนี้ 158.49 (สวีเดน)
- ⁸ A/HRC/33/16, ข้อเสนอนี้ 158.7 (จอร์เจีย) (คาซัคสถาน); 158.8 (โมซัมบิก); 158.9 (ฮอนดูรัส); 158.10 (ออสเตรีย) (ฝรั่งเศส) (กัวเตมาลา) (มอนเตเนโกร) (โปแลนด์) (โปรตุเกส) (ตุรกี) (อุรุกวัย); (นอร์เวย์); 158.13 (สาธารณรัฐเช็ก); (เดนมาร์ก); (โมร็อกโก);
- ⁹ A/HRC/33/16, ข้อเสนอนี้ 158.6 (ออสเตรีย) (โปแลนด์)
- ¹⁰ A/HRC/33/16, ข้อเสนอนี้ 159.64 (ตุรกี)
- ¹¹ A/HRC/33/16, ข้อเสนอนี้ 159.50-57 (ฟินแลนด์, สหราชอาณาจักร, เบลเยียม, แคนาดา, นอร์เวย์, สเปน, สวีเดน, ลัตเวีย), 159.61-63 (อิตาลี, โอลันด์, บราซิล)
- ¹² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_en/download/article_20170410173022.pdf
- ¹³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *จดหมายเปิดผนึกเกี่ยวกับข้อกังวลด้านสิทธิมนุษยชนก่อนการจัดออกเสียงประชามติเพื่อรับรองรัฐธรรมนูญ*, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/4548/2559/en/>
แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *การออกเสียงประชามติในวันอาทิตย์เกิดขึ้นท่ามกลาง 'บรรยากาศของความหวาดกลัว'* 5 สิงหาคม 2559, <https://www.amnesty.org.uk/press-releases/thailand-sundays-referendum-takes-place-chilling-climate-fear>
- ¹⁴ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 จาก <https://library.siam-legal.com/thai-martial-law-be-2457-1914/>
- ¹⁵ พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ฉบับภาษาอังกฤษจาก http://thailaws.com/law/t_laws/tlaw0342.pdf
- ¹⁶ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 แปลอังกฤษอย่างไม่เป็นทางการ จาก <https://www.refworld.org/pdfid/482b005f2.pdf>
- ¹⁷ คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 51/2019, https://library2.parliament.go.th/giventake/content_ncpo/ncpo-head-order51-2560.pdf
- ¹⁸ คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 3/2558, <https://voicefromthais.files.wordpress.com/2558/04/order-number-3-2558-3-2015-of-the-head-of-the-ncpo-on-maintaining-public-order-and-national-security.pdf>
- ¹⁹ คำสั่งคสช.ที่ 23/2558, มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 <https://crcfthailand.org/2558/07/26/unofficial-translationthe-order-of-the-head-of-the-national-council-for-peace-and-order-ncpo-no-232015-enhancement-of-the-enforcement-of-the-narcotic-prevention-and-suppression-act-b-e-2519/>
- ²⁰ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553, แก้ไขเพิ่มเติม 2560
- ²¹ หลักการปารีส องค์การสหประชาชาติ, <https://nhri.ohchr.org/EN/AboutUs/Pages/ParisPrinciples.aspx>
- ²² รวมถึงข้อบัญญัติว่าด้วยการยุบปลุกปั่นและการหมิ่นประมาทกษัตริย์ (มาตรา 112 และ 116), หมิ่นประมาททางอาญา (มาตรา 326 และ 328), การละเมิดอำนาจศาล (มาตรา 198) นอกเหนือจากมาตรา 30 และ 31 ของประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
- ²³ พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562, แปลอังกฤษจาก

<https://www.nia.go.th/FILEROOM/CABFRM01/DRAWER01/GENERAL/DATA0041/00041619.PDF>

²⁴ พระราชบัญญัติ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562. จาก <https://thainetizen.org/wp-content/uploads/2019/11/thailand-cybersecruti-y-act-2019-en.pdf>

²⁵ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่จากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, คณะกรรมการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (NSC) และคณะกรรมการอำนวยการข่าวกรองแห่งชาติ

²⁶ เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติจาก http://web.senate.go.th/bill/bk_data/533-6.pdf

²⁷ http://web.senate.go.th/bill/bk_data/535-6.pdf

²⁸ จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 131/ (2560) ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 250 และที่ 338/2562 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2562

²⁹ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 เฉพาะพนักงานอัยการของรัฐเท่านั้นที่อาจเป็นโจทก์ในการฟ้องเจ้าหน้าที่ทหารได้ ผู้เสียหายต้องยอมอนุญาตให้พนักงานอัยการเป็นโจทก์ร่วมฟ้องในคดี และไม่อาจอนุญาตให้บุคคลอื่นเป็นโจทก์ร่วมได้

³⁰ ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการรายงานคดีสำคัญในศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์ต่อประธานศาลฎีกา และการรายงานคดีและการตรวจสำนวนคดีในสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตร พ.ศ. 2562

³¹ มูลนิธิผสานวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย, *คืนความเป็นธรรม หยุดแทรกแซงผู้พิพากษา สร้างหลักประกันความเป็นอิสระของตุลาการ กรณีการฆ่าตัวตายของผู้พิพากษาคณากร เพียรชนะ*, 26 เมษายน 2563, www.crcfthailand.org/2020/04/25/ โปรดดูเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อกังวลด้านหลักฐานที่รวบรวมระหว่างการควบคุมตัวภายใต้กฎหมายฉุกเฉินในคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล *บันทึกทางกฎหมาย: พยานบอกเล่าและมาตรฐานการพิจารณาที่เป็นธรรมระหว่างประเทศ*, <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2012/08/thailand-hearsay-evidence-legal-submission-2008-eng.pdf>

³² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *การประหารชีวิตเป็นครั้งแรกของประเทศนับแต่ปี 2552 การดำเนินงานที่น่าเสียใจ*, 19 มิถุนายน 2561, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/06/thailand-countrys-first-execution-since-2009-a-deplorable-move/>

³³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *“บังคับให้มันพูดให้ได้ภายในพรุ่งนี้: การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายภายในประเทศไทย”*, (Index: ASA 39/4747/2559) ,

[แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย: การเสนอรายงานต่อคณะกรรมการต่อต้านการทรมาน สมัยประชุมที่ 63 วันที่ 2 เมษายน - 18 พฤษภาคม 2561 รายการประเด็นเร่งด่วนเพื่อนำเสนอ](https://www.amnesty.org/download/Documents/ASA3978492018ENGLISH.PDF)

<https://www.amnesty.org/download/Documents/ASA3978492018ENGLISH.PDF>

³⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *“เราก็คือแค่ของเล่นเขา การละเมิดทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศต่อทหารเกณฑ์ในกองทัพไทย*, (Index: ASA 39/1995/2020), 20 มีนาคม 2563, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/1995/2020/en/>

³⁵ ฮิวแมนไรตส์วอช, *ทหารเกณฑ์ถูกทำร้ายจนเสียชีวิต*, 4 เมษายน 2560, www.hrw.org/news/2016/04/05/thailand-army-conscript-beaten-death

³⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สอบสวนการโจมตีด้วยความรุนแรงต่อนักกิจกรรม และคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ*, (Index: ASA 39/0634/2019),

<https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/0634/2019/en/>

³⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *กัมพูชา: กลัวว่านักกิจกรรมจะถูกอุ้มหายระหว่างการสู้ภัย* (Index: ASA 23/2517/2020), 2 กรกฎาคม 2562, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa23/2517/2020/en/>

³⁸ ฮิวแมนไรตส์วอช, *การแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งอันตราย: การเอาผิดทางอาญากับการแสดงออกอย่างสงบในประเทศไทย*, 24 ตุลาคม 2562, <https://www.hrw.org/report/2019/10/24/speak-out-dangerous/criminalization-peaceful-expression-thailand>

³⁹ คณะทำงานด้านการควบคุมตัวโดยพลการ *ความเห็นที่ 56/2017 กรณีเรียรสวรรสม สุทธิจิตต์เศรณี*, UN Doc.

A/HRC/WGAD/2560/56,

https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session79/A_HRC_WGAD_2017_56.pdf

และ *ความเห็นที่ 4/201 กรณีสิรภพ ภรณ์อรุณ*, UN Doc. A/HRC/WGAD/2019/4, 30 พฤษภาคม 2562,

https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session84/A_HRC_WGAD_2019_4.pdf

⁴⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ทางการต้องกลับคำตัดสินให้ยุบพรรคอนาคตใหม่ที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน*, 21 กุมภาพันธ์ 2563;

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/02/thailand-authorities-must-reverse-dissolution-of-opposition-future-forward-party/>

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ทางการต้องยุติการคุกคามและการดำเนินคดีกับนักการเมืองฝ่ายค้าน*, (Index: ASA 39/1684/2020), 20 มกราคม 2563, <https://www.amnesty.org/download/Documents/ASA3916842020ENGLISH.pdf>;

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *'มติให้ยุบพรรคการเมืองสะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมที่จำกัดต่อสิทธิมนุษยชน'*, 7 มีนาคม 2562,

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/03/thailand-decision-dissolve-political-party-restrictive-environment-human-rights/>

⁴¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *การจัดน้ำแรงดันสูงสะท้อนการเร่งปราบปรามที่น่าตกใจ*, 17 ตุลาคม 2563,

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/10/thailand-water-cannons-deeply-alarms-escalation/>

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล *ปล่อยตัวผู้วิจารณ์อย่างสงบและลดความตึงเครียดท่ามกลางการประท้วงรอบใหม่*, 6 มีนาคม 2564,

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/03/thailand-release-deescalate-protest-grows/>

⁴² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ข้อมูลเพิ่มเติม: ประเทศไทย: นักศึกษาที่เป็นนักกิจกรรมถูกปฏิเสธไม่ให้ประกันตัวเป็นครั้งที่ห้า: จตุภัทร์ บุญภัทรรักษา*, (Index: ASA 39/5586/2560), 27 มกราคม 2561,

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/03/thailand-release-deescalate-protest-grows/>

⁴³ Bangkok Post, *ศาลยกฟ้องคดีประชามติสำหรับนักศึกษาที่เป็นนักกิจกรรม ผู้สื่อข่าว*, 29 มกราคม 2561,

<https://www.bangkokpost.com/thailand/politics/1403982/student-activists-reporter-acquitted-in-referendum-case>

⁴⁴ เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้เยาวชนนักกิจกรรมที่ถูกดำเนินคดีจากการชุมนุมอย่างสงบ เข้าทำหน้าที่เป็นกรรมการของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล โดยอ้างว่า "พฤติกรรมไม่เหมาะสม" และเห็นว่า "อาจขัดกับการบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมที่ดี เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นแนวทางที่เป็นตัวอย่างให้กับบุคคลและเยาวชนทั่วไปเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม" และอาจ "กระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ" CIVICUS, *เสรีภาพด้านการสมาคมในประเทศไทย: การประเมินสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อภาคประชาสังคม*, ตุลาคม 2563, น. 15, https://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/ena-reports/thailand-CIVICUS-FOA-assessment_en.pdf

⁴⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *"มีคนจับตาอยู่จริงๆ: ข้อจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกออนไลน์ในประเทศไทย"*, 23 เมษายน 2563, (ASA 39/2157/2020), <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/2157/2020/en/>

⁴⁶ ประชาไท, *ใจแผ่นดิน: ชุมชนกะเหรี่ยงพื้นเมืองบางกลอยในหนทางต่อสู้ที่ยาวไกลเพื่อกลับบ้าน*, 27 กุมภาพันธ์ 2564,

<https://prachatai.com/english/node/9090>

⁴⁷ ILO Governing Body, รายงานฉบับที่ 388 ของคณะกรรมการว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคม, มีนาคม 2562, น. 62-8 กรณีสหภาพการรถไฟแห่งประเทศไทย, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_679796.pdf

⁴⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สอบสวนการโจมตีด้วยความรุนแรงต่อนักกิจกรรม และคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ*, (Index: ASA 39/0634/2019),

<https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/0634/2019/en/>

⁴⁹ ประชาไท, ศาลจังหวัดพัทลุงสั่งให้จ่ายค่าชดเชยกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ถูกจับกุม, 25 มีนาคม 2563

<https://prachatai.com/english/node/8424>

⁵⁰ Khaosod English, 'นักกิจกรรมได้รับการปล่อยตัวหลังถูกตำรวจรวบตัวไว้เก้าชั่วโมง' 4 กรกฎาคม 2560,

<https://www.khaosodenglish.com/politics/2560/07/04/activist-released-9-hours-police-confinement/>

⁵¹ Thai PBS, นายทง และกองทัพถูกฟ้องหมิ่นประมาท ตามข้อกล่าวหาว่ามีไอโอ, 4 พฤศจิกายน 2563,

<https://www.thaipbsworld.com/pm-and-the-army-sued-for-defamation-over-alleged-io-blog/>

⁵² ศูนย์กนาคความเพื่อสิทธิมนุษยชน, ก่อนจะถึง 14 ตุลา: ภาพรวม "การคุกคามประชาชน" หลังเขาวงกตเริ่มปลดแอก (สถิติระหว่างวันที่ 18 กรกฎาคม - 10 ตุลาคม 2563), 10 พฤศจิกายน 2563, <https://tlhr2014.com/en/archives/23028>

⁵³ คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล, ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนของโครงการพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกในประเทศไทย, 3 สิงหาคม 2563, <https://www.icj.org/thailand-laws-governing-development-of-eastern-economic-corridor-and-special-economic-zones-fail-to-adequately-protect-human-rights-icj-report/>

⁵⁴ คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากลและศูนย์กนาคความเพื่อสิทธิมนุษยชน, การเสนอรายงานร่วมของคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากลและศูนย์กนาคความเพื่อสิทธิมนุษยชน เพื่อการพิจารณาของคณะกรรมการต่อต้านการทรมาน ในการรับรองรายการประเด็นปัญหาที่จะเสนอต่อราชอาณาจักไทย ก่อนการเสนอรายงานตามวาระฉบับที่ 2 ของไทยตามข้อ 19 ของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี, 29 มกราคม 2561,

https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CAT/Shared%20Documents/THA/INT_CAT_ICS_THA_30170_E.pdf

⁵⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, หกปีหลังการหายตัวไปของบิลลี ทางความต้องการความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิชุมชนของเขา, (Index: ASA 39/2155/2020), 17 เมษายน 2563, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/2155/2020/en/>

⁵⁶ Bangkok Post, ผู้ลี้ภัยชาวอุยกูร์ควรได้รับเสรีภาพ, 20 พฤศจิกายน 2561,

<https://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/1578974/uighur-refugees-deserve-freedom>

⁵⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, " คืบทีละเล คอกทีละเล", นโยบายด้านผู้ลี้ภัยและการละเมิดหลักการไม่ส่งกลับของประเทศไทย (Index: ASA 39/7031/2560), 28 กันยายน 2560, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/7031/2560/en/>

⁵⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, กัมพูชา: นักกิจกรรมถูกคุมขังกั้นที่ หลังถูกบังคับส่งกลับ: แซม โสกา, (Index: ASA 23/7866/2018), 13 กุมภาพันธ์ 2561, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa23/7866/2018/en/> และ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ประเทศไทย: มีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะมีการส่งกลับผู้ลี้ภัยที่ได้รับสถานะจาก UNHCR ที่เป็นชาวกัมพูชาและเวียดนาม (Index: ASA 23/7778/2018), 23 มกราคม 2561,

<https://www.amnesty.org/en/documents/asa23/7778/2018/en/>, และ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, กัมพูชา: ยกเลิกคดีที่กัมพูชาเพื่อเอาผิดในข้อหาการทำสารคดีเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็ก, 30 พฤษภาคม 2562, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/05/cambodia-drop-charges-child-sexual-exploitation-documentary>

⁵⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 'ทางการต้องสอบสวนการลักพาตัวนักข่าวชาวเวียดนาม', 21 มิถุนายน 2562,

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/06/thailand-authorities-investigate-abduction-vietnamese-journalist/>

⁶⁰ ฮิวแมนไรท์วอช, เกรงว่าผู้ลี้ภัยชาวลาวถูกทำให้สูญหาย, 7 กันยายน 2562

<https://www.hrw.org/news/2019/09/07/thailand-lao-refugee-feared-disappeared>

⁶¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *จดหมายเปิดผนึก: ชีวิตชาวโรฮิงญาที่เสี่ยงภัยกลางทะเล*, (Index: ASA 03/2258/2020) และ New Indian Express, 'บังกลาเทศช่วยชีวิตชาวโรฮิงญา 396 คนระหว่างลอยคอในทะเลเป็นเวลาหลายสัปดาห์', 16 เมษายน 2563,

<https://www.newindianexpress.com/world/2020/apr/16/bangladesh-rescues-396-rohingyas-drifting-at-sea-for-weeks-2131088.html>